

MÉS INFORMACIÓ

<https://comanegra.com/ca/espores/816-la-mort-de-l-altre-memoria-arran-de-terra-teresa-ibars.html>

BIBLIOTECA | ALPICAT
SANT BARTOMEU

Biblioteques
Públiques
de Catalunya

Av. del Parc 280
(Espai La Lluna)
ALPICAT
Tel. 973 73 77 28
Whatsapp 606 127 833

A/e:
biblioteca@alpicat.cat

Web:
<http://www.alpicat.cat/biblioteca>

Catàleg Col·lectiu:
<http://argus.biblioteques.gencat.cat>

HORARI

De dilluns a divendres de 8:30 a 20:30
Bústia exterior de retorn de préstec

El proper dia que ens trobarem serà:

16/09/2025, 19h

Moderadora: Maria Pons

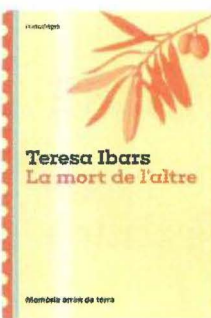
TERESA IBARS

La mort de l'altre

Aitona, 1962

És historiadora de formació i activista cultural per vocació. Col·labora amb diferents mitjans escrits com Catorze, Segre o la revista Arts, i a banda d'escriptora és arxivera. En els seus llibres, tant acadèmics com literaris, barreja de manera eclèctica la reflexió íntima, el mètode de recerca propi dels treballs historiogràfics, la memòria personal i la passió per la documentació escrita i fotogràfica. Entre altres, és autora de *L'atles de l'oblit* (2019) i *El silenci de l'angle. Guillem Viladot o el desfici pel jo* (2022).

Club de Lectura - Biblioteca Sant Bartomeu

És dels altres que la vivim, la mort, que en el món d'avui no para de ser notícia en el sentit periodístic del terme: Ucraïna i Gaza. I París... per això és que manllevo el títol d'aquest escrit al darrer llibre de Teresa Ibars, el primer en segell de Comanegra, que en pocs mesos és entre els tres títols de narrativa en català candidata al Premi Llibreter. *La mort de l'altre* amplia la nòmina dels llibres personals de l'autora començada amb *Altes de l'oblit*, un Jo memorialístic, si l'haguéssim d'encaixar en algun dels registres de la literatura de la intimitat.

Amb una arquitectura capitular, Ibars fa un recorregut per la vida i la mort d'aquells que formaven part del seu paisatge familiar i personal, de la seva geografia sentimental, en definitiva, i als quals ha acomiadat amb dol. Vivim la mort dels nostres, tot i que cadascuna d'aquestes morts, la vivim de manera diferent i amb litúrgies, per molt que la tradició sigui compartida, també diferents. Teresa Ibars, si bé establerta a Lleida, és d'Aitona, que vol dir paisatge del Baix Segre, un poble on, abans igual que ara, tothom es coneix. La proximitat veïnal facilita la familiaritat, i els costums compartits hi arrelen amb força. I és aquí i d'aquí on i d'on ella tasta el primer gust amarg de la mort.

En el prefaci que fa de *captatio* del llibre ens diu que del que realment vol ocupar-se en aquest relat de records i memòria és de la mort de l'altre, dels plors instintius i emocionats que li provoca la pèrdua dels éssers estimats. I lluitar contra l'oblit. Perquè "de fet, si som alguna cosa és potser la suma de les nostres absències, i t'adones que l'enyor que brota del record de les absències és un collar feixuc de rocs que sempre portes al damunt. I amb un collar de rocs també es camina". És davant d'aquest enyor, diu, que "tinc necessitat d'escriure. Fer-ho m'obliga a una revisió pausada, condicionada pel ritme de l'escriptura, del que han significat el conjunt dels meus "mai més".

Certament, encaixem la mort en una mena de pietosa mecànica social, escriu Josep Vallverdú, des d'on algunes, ara i adés, llancen una guspira al gresol de la nostra emotivitat. Han estat, sí, unes altres morts, però en el cas de Teresa Ibars, "la del Xavier", el seu company, és, per a ella, però també per al lector, la més colpidora. Una mort que encara no tocava. La descripció de l'estudi que en narra l'absència entela els ulls i ennuega si, com a lector, t'ha tocat de viure una experiència semblantment. I aquest quan ens sembla que "no toca" em porta a Sèneca quan a *De la brevetat de la vida* diu al seu estimat Paulí: "La major part dels mortals es queixa de la malignitat de la Natura en haver-nos engendrat per un temps tan breu, perquè aquest espai que ens és donat tan veloçment i ràpidament decorre, que, exceptuats molt pocs, els altres són privats de la vida quan tot just s'hi preparen".

Mentre d'un en guardem memòria, sempre se'ns fa immortal absent: són aquestes absències de casa i de fora, d'Aitona i de lluny, com la d'en Dawda, que exemplifica, amb tendra delicadesa no exempta de crítica racional, la pena lenta, sotmesa, d'una vida jove confessada al punt de morir, de desitjos somiats d'un viure millor, i la duresa, com la de l'arribada, per repatriar-ne les despulls. I no haver pogut cridar mai com el pi de Formentor, "Oh vida, oh noble sort!". D'en Dawda, un jove jove noi arribat de lluny, Teresa Ibars ha fet, molt encertadament, d'una persona un personatge. I amb ell, tot els dawdes, amb dolor de dol carregat de ràbia social.

En tota cultura, la mort porta i comporta tot un ritual, i en cada mateixa cultura, civil i judeocristiana en el nostre cas, cada comunitat veïnal té els seus costums. I, doncs, en *La mort de l'altre* també hi trobem "La cerimònia de l'adeu", esdevinguda avui, però, cerimònies de l'adeu: del tràngol de les gestions administratives al toc de campanes i les vetlles; de les cerimònies de comiats amb ofici fins a l'olivera de casa Felibet, que arrela fort acompanyant l'eternitat d'en Xavier Porta, i fins a la mort volguda, com la del repadrí Gregori, que va saber dir prou i fins aquí. I com que tothom, més o menys lectors, el dolor de l'absència l'hem patit, el patim i el patirem, Teresa Ibars ha sabut trobar el to del relat, que no era gens fàcil, de manera que sense correlats objectius, amb sentiment, però sense sentimentalisme, *La mort de l'altre* sap fer-se llegir des del Jo de cadascú i cadascú amb l'enyorança dels seus dols. I si s'ha de llegir, aquest llibre, és perquè ens ajuda a pensar i repensar accions i actituds.

I, encara, en el món aquest que ens ha tocat de viure, què passa, quan morim, amb la nostra identitat digital, avui que la identitat del ciutadà d'aquest nou segle té aquesta doble configuració: la física, la que anem perfilant amb els anys, i la digital, la que conformen els elements que acumulem, utilitzem i compartim, com ara els perfils de xarxes? Hi reflexionen Ernest Benach i Miquel Pueyo en el seu assaig *Mort certa, hora incerta*. L'impacte del compte de WhatsApp d'un contacte que és un usuari traspasat, quan ressegueixes la xarxa, commou. És el record que retorna, emociona i trasbalsa tant com la d'aquestes morts, per al Jo de l'autora, que reporta Teresa Ibars.

Carme Vidalhuguet

Nació Digital

02 de juny de 2025